श्रीगणेशायनमः॥ यन्त्वीतिस्तमसःपरेमहृदहोनिर्मीयरूपाणितन्मामानित्रविभत्यवव्यवहरत्येतैर्गुहायांगते आनंदैकरसंतद्दृश्यमथोनन्मायथादेवकीकुंतीसत्यवतीषुजन्मधृतवत्कृष्णात्रयंपातुनः॥१॥ गोपालनारायणलक्ष्मणायोन्धीरशंगगाधरनीलकंठान् चिंतामणिसोमशिवंचनत्वाव्याकुर्महेभारतदानधर्मान्॥२॥ धर्मत्रिवुद्वविगमष्टकाममास्वावकत्रपर्वणिनिरूपितवान्मुनींद्रः तत्साधनान्नुकबहुनिसहस्रमाणान्यत्रानुशासनिकपर्वणिवर्णितानि॥३॥ तत्रपूर्वस्मिन्पर्वणिशोकतरणोपायःसम्यङ्निरूपितस्तथापिदृष्टदुःखनिदिध्यासनमंतरणाननिवर्तनइतिनस्वयानंप्रकरणमारभमाणःपूर्वतावन्मत्कृताकृतसंतापनिमित्तं कर्तृत्वाभिमानंस्वानयितुंप्रथममध्यायमारभते तत्रापियुक्तिशतेनापिकर्तृत्वाभिमानस्यदुस्त्यजत्वंयुधिष्ठिरप्रश्नमुखेनावतारयति युधिष्ठिरउवाच शमोबहुविधाकारइत्यादिना शमःशोकतरणोपायःबहुविधःकालादृष्टेश्वराद्यधीनोऽयंलोकोनकिंचित्कर्तुमीष्टइत्यादिविवेकप्रकारःबह्वाकारः सर्वसंकल्पसंन्यासादिस्वरूपःसूक्ष्मानिर्विकल्पकउक्तः तथापितत्साक्षात्कारा

श्रीगोपालकृष्णायनमः॥ नारायणंनमस्कृत्यनरंचैवनरोत्तमं॥देवींसरस्वतींव्यासंततोजयमुदीरयेत्॥१॥ युधिष्ठिरउवाच शमोबहुविधाकारःसूक्ष्मउक्तःपितामह॥नचमेहृदयेशांतिरस्तिश्रुत्वेदमीदृशं॥२॥अस्मिन्नर्थेबहुविधाशांतिरुक्तापितामह॥स्वकृतेकानुशांतिःस्याच्छमाद्बहुविधादपि॥२॥शरावितशरीरंहितीव्रव्रणमुदीरयेत्॥शर्मनोपलभेवीरदुष्कृतान्येवचिंतयन्॥३॥रुधिरेणावसिक्तांगंप्रस्रवंतंयथाचलं॥त्वांदृष्ट्वापुरुषव्याघ्रसीदेवर्षास्विवांबुजं॥४॥अतःकष्टतरंकिंनुमत्कृतेयत्पितामह॥इमामवस्थांगमितःप्रत्यमित्रेरणाजिरे॥५॥तथाचान्येनृपतयःसहपुत्राःसबांधवाः॥मत्कृतेनिधनंप्राप्ताःकिंनुकष्टतरंततः॥६॥वयंहिधार्तराष्ट्राश्चकालमन्युवशंगताः॥कृत्वेदंनिंदितंकर्मप्राप्स्यामःकांगतिंनृप॥७॥ इदंतुधार्तराष्ट्रस्यश्रेयोमन्येजनाधिप॥इमामवस्थांसंप्राप्तंयदसौत्वांनपश्यति॥८॥सोहंतवह्यंतकरःसुहृद्वधकरस्तथा॥नशांतिमधिगच्छामिपश्यंस्त्वांदुःखितंक्षितौ॥९॥दुर्योधनोहिसमरेसहसैन्यःसहानुजःनिहतःक्षत्रधर्मेस्मिन्दुरात्माकुलपांसनः॥१०॥नपश्यतिदुष्टात्मात्वामद्यपतितंक्षितौ॥अतःश्रेयोमृतंमन्येनेहजीवितमात्मनः॥११॥

भावान्कृतंगोत्रवधास्यंपापंमांतपत्येवतस्मात्कर्तृत्वादिदोषमपनेतुंनिदिध्यासनाधिकारसिध्यर्थंचेतःशुद्धिकरान्धर्मान्ब्रूहियेविनापूर्वोक्तंसर्वंहृदयेनावतिष्ठतइत्यभिप्रायः॥१॥ अस्मिन्नितियद्धि अचिंतितमेवज्ञायतेतत्कालादिकृतमितिमत्वानधीमतांशोकायभवतियत्तुबुद्धिपूर्वंपापंकृतंतत्कथंमादृशान्नास्तिकान्शास्त्रादिकविवेकमात्रेणानतपेत अपरोक्षस्यकर्तृत्वादिप्रत्ययस्यपरोक्षणाकर्तृत्वादिज्ञानेननिवर्तयितुमशक्यत्वादितिभावः॥२॥ एतदेवशोककारणंविवृणोति शरेति त्वामितिशेषः॥३॥सीदेसीदामि॥४॥ मत्कृतेमन्निमित्तं प्रत्यमित्रैः अमित्राणांप्रतिकूलैरस्मदीयैरर्जुनशिखंडिप्रभृतिभिः॥५॥६॥वयंहीति हिश्चार्थे कालईश्वरः मन्युःक्रोधः कांगतिमूर्ध्वलोकंप्राप्स्यामोनकामपीत्यर्थः॥७॥अयशोग्रस्तानामस्माकंत्वयमपिलोकोनष्टोनतुपरेषामित्याह इदंत्वित्यादिना॥८॥९॥१०॥११॥

Digitized by Google